

Những câu hỏi về khủng hoảng tài chính năm 2008 như thế nào?

Tác Giả: Duy Anh

Thứ Sáu, 19 Tháng 3 Năm 2010 04:50

Ngày thứ năm 18 tháng 9 năm 2008 đánh dấu ngày đen tối nhất của cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu vừa qua.

Lúc 11 giờ sáng, quan Fed nhận thấy các số tài chính đang rút tỉn từ các tài khoản tín dụng theo mô hình chóng mặt \$550 tỷ trong vòng hai tiếng đồng hồ. Nếu chúng hành động, Fed phải đoán chừng 2 giờ chiều ngày hôm đó, \$5.5 ngàn tỷ sẽ bị rút ra và sẽ làm sụp đổ hệ thống tài chính Hoa Kỳ. Sau đó trong vòng 24 tiếng đồng hồ nữa, hệ thống tài chính toàn thế giới coi như sẽ bị tê liệt hoàn toàn. Văn minh nhân loại có nguy cơ sẽ trở về thời kỳ trung cổ.

Fed và Bộ Ngân Khố Hoa Kỳ vội vàng tung ra \$105 tỷ cứu chữa những mô hình rút tỉn càng lúc càng tăng. Fed lập tức ra lệnh phong tỏa tất cả các tài khoản ngân hàng và FDIC thông báo nâng mô hình bảo đảm các tài khoản cá nhân lên \$250,000 (so với \$150,000 trước đó) để trấn an người dân ngừng rút tỉn. Đồng thời, chính quyền Hoa Kỳ tuyên bố xuất ra một số tiền \$700 tỷ cứu nguy. Số dĩ có con số \$700 tỷ vì đó là số lượng tiền đa chính quyền có thể sử dụng trong trường hợp khẩn cấp mà không cần đến Quốc Hội thông qua để nâng mô hình quốc gia lên.

Đến lúc này thì chính quyền Mỹ nhận ra là các mô hình kinh tế đang thi nhau sụp đổ hàng loạt như những con domino. Bất ngờ từ sự xuất hiện những trái phiếu của các viện nghiên cứu “phát minh” những công nghệ tài chính, công nghệ của các loại như sub-prime, rồi mortgage-backed securities (MBS), tiếp theo là những collateralized debt obligations (CDO), rồi lại là credit default swaps (CDS)...cho đến lúc bong bóng thị trường đổ vỡ tan thì toàn bộ hệ thống tài chính lâm vào khủng hoảng là điều tất nhiên. Các ngân hàng bị khó khăn làm nên hàng loạt nghiêm trọng đến sự vay mượn của các hãng xe ô tô và công ty dịch vụ, đổ vỡ của thị trường nhà ở và những doanh nghiệp của các ngành.

Cho đến nay nếu để lại cho cá nhân hay tổ chức nào phải chịu trách nhiệm trong cuộc khủng hoảng vừa qua cũng khó vì có quá nhiều yếu tố đã xảy ra và tích lũy từ trước cho đến khi bùng nổ, những tổ chức như sự hình thành của một cơn bão hoàn chỉnh (perfect storm). Trong đó, phải kể đến chính sách giải phân lập và thả lỏng quá lâu của Fed, sự nới lỏng các quy định nhà ở và thị trường (deregulation), lòng tham và nỗi sợ hãi của giới đầu tư v.v...

Nếu muốn giải thích một cách đơn giản thì có thể tóm tắt như sau:

Những câu hỏi thoát ra khỏi khủng hoảng 2008 như thế nào?

Tác Giả: Duy Anh

Thứ Sáu, 19 Tháng 3 Năm 2010 04:50

-Vì ham lợi, một số ngân hàng sáng chế hình thức cho vay nợ sub-prime là những món nợ cho những người thiêu "credit" với lãi suất cao hơn bình thường. Vì lãi suất thấp hơn nên cho họ vay như họ đang có Fed đang giữ mức thấp nên lãi suất nợ sub-prime cũng không cao lắm. Điều này làm tăng việc mua nhà và giá nhà lên cao chóng mặt. Càng thiếu credit thì dĩ nhiên nguy cơ người vay không trả nợ và lãi càng tăng.

-Đặc biệt nguy cơ, các ngân hàng gom các món nợ đưa ra thành những MBS và CDO bán lại cho các công ty Fannie Mae và Freddie Mac là những công ty cho vay đưa ra các điều kiện cho các chính phủ. Chính quyền Mỹ dưới thời phe Dân Chủ lúc đó chỉ trông ngóng chờ đợi người dân có nhà nên sẵn sàng tài trợ cho những món nợ này. Ngoài ra, những giám đốc tài chính, các ngân hàng chỉ trao đổi CDS với các công ty bảo hiểm, những ngân hàng như công ty AIG.

-Hơn nữa cho vay vô tội vạ này hoàn toàn nằm ngoài tầm kiểm soát của các cơ quan chính quyền và hình thành một hệ thống tài chính mà GS Krugman mệnh danh là hệ thống ngân hàng trong bóng tối (shadow banking system) với những số doanh nghiệp lên đến nhiều ngàn tỷ USD, vượt cả hệ thống ngân hàng chính thức. Điều này dẫn đến nguy cơ người vay không trả nợ là điều tất yếu càng lúc càng cao với hệ thống của bong bóng đưa ra. Các ngân hàng quá tham lợi đã nhăm nhăm làm ngơ, những công ty bảo hiểm này đã có người khác lãnh dùm rồi.

-Đến khi hệ thống đưa ra các bất ổn và với hàng loạt những người vay nợ bất nhà, các ngân hàng bắt đầu lâm vào tình trạng phá sản. Những lãnh đạo ngân hàng đang thi nhau rút giá, đến thời các công ty bảo hiểm phải bắt đầu những món nợ cũng bắt đầu lâm vào tình trạng nguy ngập. Các bảo đảm hoàn hành và hàng loạt những công ty tài chính tuyên bố phá sản. Cuối cùng đã có điều kiện để các hoạt động sản xuất và dịch vụ bắt đầu ngưng trệ, bắt đầu sự sụp đổ công nhân và thậm chí tuyên bố phá sản theo những ngành xe hơi Hoa Kỳ. Người dân mất công ăn việc làm thì niềm tin vào nền kinh tế và niềm tin vào những câu chuyện kinh doanh vô tội vạ khoản họ.

Chính quyền Obama khi nhậm chức vào tháng giêng 2009 đưa ra bài toán nan giải là nên cứu ngành kinh tế nào trước. Có người cho rằng chính quyền Obama đã thiên vị khi tung tiền cứu ngành ngân hàng và người dân như "Wall Street" (ám chỉ các công ty) thay vì cứu "Main Street" là người dân đã cho họ những công ty sản xuất và háu lợi của các công ty, trong đó các công ty tài chính là những thủ phạm chính gây ra cuộc khủng hoảng.

Tuy nhiên nếu đánh giá một cách công bằng thì chính quyền Obama đã có một kế hoạch khá toàn diện để đối phó với khủng hoảng. Điều này với hệ thống ngân hàng và tài chính thì chính

Những câu hỏi thoát ra khỏi khủng hoảng 2008 như thế nào?

Tác Giả: Duy Anh

Thứ Sáu, 19 Tháng 3 Năm 2010 04:50

Quyển Obama chấp nhận những pha sụp đổ giá các công ty “quá lớn để mà thất bại” như AIG, Citigroup v.v...sau khi mất vài công ty nổi tiếng như Bear Stearns, Lehman Brothers, Merrill Lynch bị lâm vào nguy cơ phá sản. Lehman Brothers cuối cùng phải khai phá sản, Bear Stearns thì bán lại cho JP Morgan Chase và Merrill Lynch thì nhập vào Bank of America. Các cơ sở ngân hàng và tài chính như hiện thì chính quyền bỏ tay đỡ họ khai phá sản và FDIC đứng ra thanh toán theo các phá sản, bán các tài sản còn lại và đền cho các thân chủ. Trong năm 2009 đã có 140 ngân hàng trung bình và nhỏ phá sản và tiếp đầu năm 2010 đến nay có 3 ngân hàng khác phải ngừng hoạt động.

Vào tháng 3/2009, chính quyền Obama đưa ra gói ngân sách Geithner, trong đó sẽ ngân chi ra \$2 ngàn tỷ để làm sách hỗ trợ ngân hàng và giải quyết các món tài sản độc hại và đưa ra các.

Đổi với người dân (Main Street), chính quyền Obama tăng mức gia đình mất số tiền “tín dụng thu” (tax income credit) để tăng mức tiêu thụ. Tổng số tiền giảm thuế này lên đến \$300 tỷ. Sau đó tăng mức tiền (dưới hình thức thuế trừ) có thể lên tới \$8,000 cho những người mua nhà lần đầu tiên. Nhằm kích thích mức tiêu thụ xe hơi, chính quyền thiết lập chương trình “cash for clunkers” mua lại những chiếc xe hơi cũ với giá lên đến \$5,000 mức chi cho những người mua xe mới. Ngoài ra, chính quyền còn tăng thuế gian lận để lãnh tiền thất nghiệp của những người mất việc lên thêm nhiều tháng nữa.

Những chương trình kể trên nằm trong một chương trình gọi là “economic stimulus” với tổng ngân sách \$787 tỷ đã được Quốc Hội thông qua.

Bao trùm lên cả là Fed áp dụng chính sách thả lỏng tiền tệ, cắt giảm lãi suất căn bản xuống mức chưa từng thấy là 0 - 0.25% nhằm cung cấp tín dụng dồi dào cho doanh nghiệp để kích thích hoạt động.

Như vậy, nói chung cái giá phải trả để cứu nguy kinh tế có thể lên đến \$3 ngàn tỷ! Đó là chưa kể một món tiền khác dự trù là \$1.6 tỷ trong vòng 10 năm tới đây để cải thiện thị trường bảo hiểm sức khỏe, nhưng đó là một câu chuyện khác.

Tiền đâu ra? Câu trả lời đến gần nhất là chính phủ Mỹ có việc phát hành thêm, còn tiền đâu phát hành tới đó. Theo CBO (Congressional Budget Office), năm 2009, chính phủ Mỹ đã ghi nhận mức thâm hụt ngân sách lên đến \$1.4 ngàn tỷ và ước tính năm 2010 sẽ thâm hụt thêm

Những câu hỏi thoát ra khỏi khủng hoảng 2008 như thế nào?

Tác Giả: Duy Anh

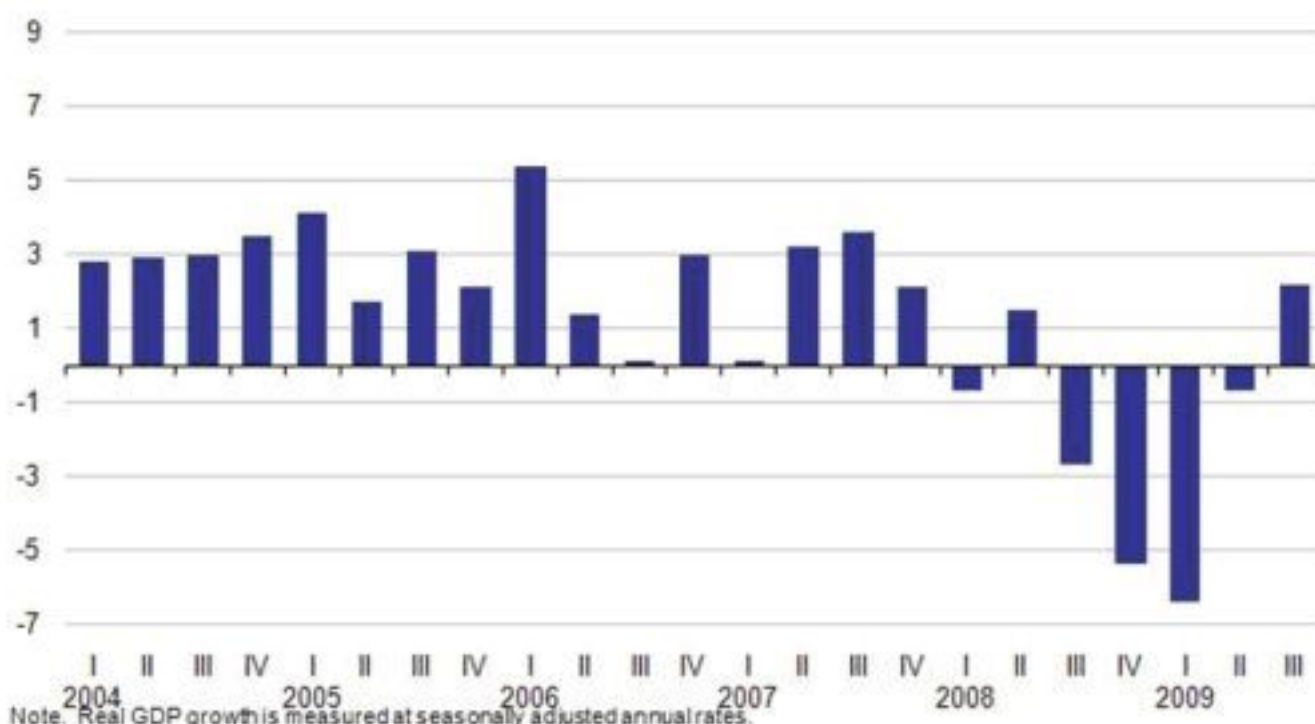
Thứ Sáu, 19 Tháng 3 Năm 2010 04:50

\$1.35 ngàn tỷ năm. Họ u quí vì c phát hành tiền quá nhiều cho c ch n s đ a đ n l m phát và thi u h t thêm ngân sách nhà n c vì ph i tr lãi trên s trái phi u phát hành ra. Tuy nhiên n c M có l i đi m là kh năng tác đ ng vào lãi su t thành th s ti n lãi ph i tr đ c gi m m c th p. H n n a, s l u l ng ti n tung ra cho bù đ p giá tr tài s n đã b tan bi n đi trong c ng kh ng ho ng nên l m phát v n n m trong vòng ki m tra đ c và ch có th là m t s đ a trong t t ng lai mà thôi.

K t qu sau m t năm ti n hành các bi n pháp c u nguy, n n kinh t Hoa K đã có nh ng s thay đ i kh quan. GDP trong quý 3/2009 đã tăng tr ng tr l i 2.2%, chính th c ch m đ t s suy thoái kinh t v i 4 quý liên ti p phá ttri n âm s . Theo đ đoán, quý 4/2009 s ti p t c tăng tr ng 4.4%.

Real Gross Domestic Product

(Percent change, seasonally adjusted annual rate)

U.S. Bureau of Economic Analysis

Real Gross Domestic Product. Nguồn: US Bureau Of Economic Analysis

V lãnh v c lao đ ng, hi n nay v n còn hi n t ng b m t công ăn vì c làm nh ng nh ng th ng v a qua các h ng x ng đã b t sa th i công nhân và các nhà phân tích hi v ng trong vòng m t

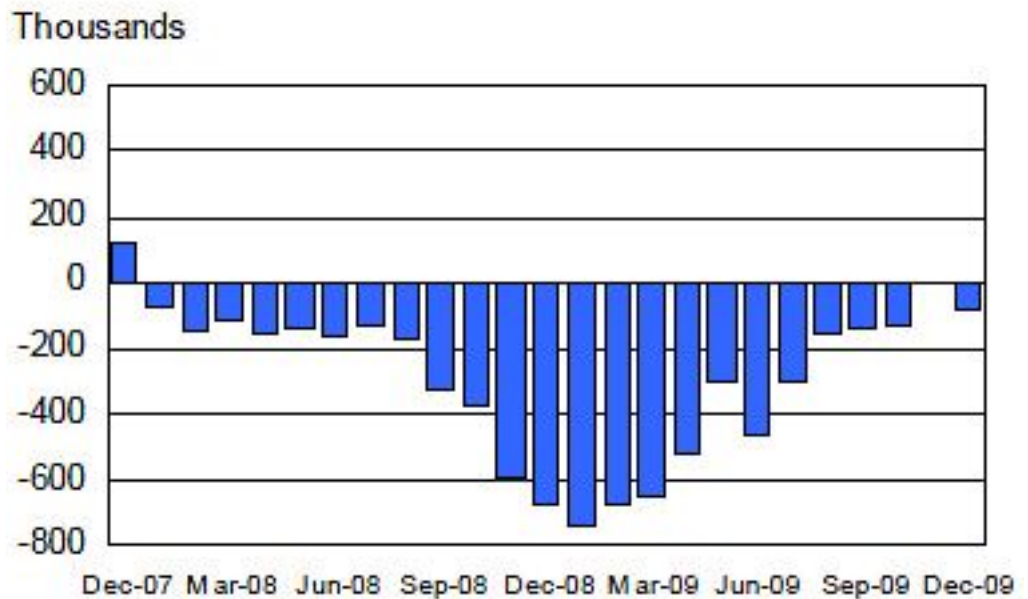
Nhà sản xuất thoát ra khỏi khủng hoảng 2008 như thế nào?

Tên: Giacobbe Duy Anh

Tháng: 19 Tháng 3 Năm: 2010 04:50

Quý này, số lượng công việc được tạo ra sẽ cao hơn số công việc bị mất đi. Con biết là điều đó đem lại sự phát triển đều hòa, nhà sản xuất cần tạo ra một số lượng vào khoảng 200,000 công việc mỗi hàng tháng.

Chart 2. Nonfarm payroll employment over-the-month change, seasonally adjusted, December 2007 – December 2009

Nonfarm Payroll Employment. Nguồn: US Bureau Of Economic Analysis

Xét trên lãnh vực địa phương mà số sản phẩm là nguyên nhân trực tiếp đưa đến khủng hoảng, những điều này gợi ý đây cho thấy đã có một sự chuyển biến tích cực rõ rệt. Số lượng nhà bán nhà bằng thực thu đã giảm đáng kể. Số lượng nhà bán được có chi phí hàng gia tăng đáng kể với giá cả cũng hợp lý hơn, không còn hiện tượng bán tháo như trước kia. Số phần trăm của lãnh vực địa phương có khả năng làm tăng giá trị tài sản của người dân và từ đó duy trì mức tiêu thụ của khu vực tư nhân là yếu tố chính đóng góp cho GDP.

Đáng kể nhất là hệ thống ngân hàng nói chung đã lấy lại được sự thăng bằng, các ngân hàng lớn đã có lợi nhuận trở lại và họ đã bắt đầu trả lại được cho chính phủ những món tiền họ đã vay. Theo tính toán, số thiệt hại của chính phủ khi ra tay cứu hệ thống ngân hàng chủ yếu vào khoảng trên dưới \$100 tỷ, phần lớn do sự phá sản của một số ngân hàng trung bình và nhỏ.

Những câu hỏi thoát ra khỏi khủng hoảng 2008 như thế nào?

Tác Giả: Duy Anh

Thứ Sáu, 19 Tháng 3 Năm 2010 04:50

Ngày 27 tháng 01 năm 2010 vừa qua, TT Obama ra điếu trăn trăn về khủng hoảng vĩ mô của Hợp chúng quốc Hoa Kỳ đã tóm tắt tình hình của quốc gia là khủng hoảng tài chính coi như đã trôi qua. Hầu như quốc gia còn lại là nền thị trường và chính quyền sẽ đi trăn trăn tâm trong năm 2010 sẽ giới thiệu và vận động này bằng những biện pháp của thị trường như tạo điếu kiển thu nhập cho khu vực doanh nghiệp nhỏ, mở rộng lãnh vực khai thác năng lượng sạch và điếu tiêu tăng gấp đôi xuất khẩu trong vòng 5 năm tới đây. Những công việc này như thêm công ăn việc làm cho người dân. Điếu như xét rõ như trong buổi báo cáo của TT Obama là ông ta không hề nhún nhường của nguy hiểm vừa qua, cũng như những khó khăn quá lớn nào mà những câu sẽ phải điếu điếu trong thời gian tới đây. Ông rất tin tưởng những câu sẽ giới thiệu và vận động hàng điếu của một công quốc và kinh tế và vận động thị trường trăn trăn sau gì cũng điếu điếu giới thiệu.

Số liệu quan của TT Obama phải nào đã tóm tắt tình hình chung sẽ thành công của kinh tế Mỹ trong giai đoạn hiện nay. Theo tin tức mới cập nhật thì ngày 29 tháng 01, 2010 vừa qua, báo Thương mại Hoa Kỳ đã loan báo số liệu là GDP Hoa Kỳ trong quý 4/2009 đã điếu điếu thành tích tăng trị giá 5.7%. Phải chăng những câu đã thoát ra khỏi khủng hoảng khủng hoảng? Thời gian còn quá sớm để khẳng định điếu này vì thị trường thị trường còn quá cao như ít nhất đa số các nhà phân tích điếu cho rằng thị trường đã có ánh sáng cuối đường hầm rồi.

30/01/2010

Duy Anh